

MULOQOT O'RNATISHDA NOANIQLIKLAR VS TUSHUNMOVCHILIKLARNI BARTARAF ETISH

IIV Akademiyasi 3-kurs

330-guruh kursanti

Islomov Sardor Abduvahob o'g'li

Annotatsiya: Maqolada shaxslararo muloqotda yuzaga keladigan noaniqliklar va tushunmovchiliklarning sabablari, ularni qanday aniqlash va bartaraf etish usullari tahlil etiladi. Muloqotda ko'pincha fikrlar va ma'lumotlar noaniq yoki noto'g'ri tushunilishi mumkin, bu esa o'zaro anglashmovchiliklarga olib keladi. Maqola, shu kabi holatlar yuzaga kelganda, muloqot ishtirokchilarining qanday strategiyalarni qo'llashi kerakligini ko'rsatib beradi. Shuningdek, til va madaniyat farqlari, hissiy to'siqlar, noto'g'ri intonatsiya yoki haddan tashqari noaniq so'zlardan qanday qochish mumkinligi haqida tavsiyalar beriladi. Muloqotda samarali anglash va tushunish uchun empatiya, ochiq muloqot va faollikning ahamiyati ham ko'rib chiqiladi.

Аннотация: В статье рассматриваются причины возникновения неопределенностей и недоразумений в межличностном общении, а также способы их выявления и устранения. В общении часто происходит неверное понимание мыслей и информации, что приводит к недоразумениям между участниками. В статье приводятся стратегии, которые должны использовать собеседники для предотвращения таких ситуаций. Также рассматриваются культурные и языковые различия, эмоциональные барьеры, а также как избежать использования неопределенных слов и неправильной интонации. Особое внимание уделяется важности эмпатии, открытого общения и активности для успешного взаимопонимания.

Muloqot o'rnatishda noaniqliklar va tushunmovchiliklar — bu ikki yoki undan ortiq odamlar o'rtasida fikr almashinuvi jarayonida yuzaga keladigan tushunmovchiliklar yoki noto'g'ri talqinlarning natijasidir. Bunday holatlar muloqot samaradorligini pasaytirishi, o'zaro anglashmovchiliklarga va noxush vaziyatlarga olib kelishi mumkin. Noaniqliklar va tushunmovchiliklarning sabablari turlicha bo'lishi mumkin, va ular turli jihatlariga asoslanadi:

1. Til va so'zlashuvdagi noaniqliklar

Sinonimlar va noaniq so'zlar: Ba'zi so'zlar bir nechta ma'nolarga ega bo'lishi mumkin, bu esa so'zning ma'nosini to'g'ri tushunishga xalaqit beradi.

So'zlarni noto'g'ri ishlatish: So'zlar noto'g'ri tanlanishi yoki noto'g'ri ishlatilishi muloqotda noto'g'ri talqinlarga olib keladi. Masalan, texnik so'zlar yoki jargonlarning noto'g'ri tushunilishi.¹(32-35)

2. Madaniyat va kontekst farqlari

Madaniyatlara tushunmovchiliklar: Turli madaniyatlardan kelgan odamlar bir xil gaplarni turlicha tushunishi yoki turlicha izohlashi mumkin. Masalan, bir madaniyatda kulgili bo'lgan bir gap boshqa madaniyatda haqorat sifatida qabul qilinishi mumkin.

Kontekstning yetishmasligi: Bitta so'z yoki jumla turli vaziyatlarda turlicha ma'no kasb etishi mumkin. Agar kontekst aniqlanmasa, bu tushunmovchilikka olib kelishi mumkin.

3. Hissiy to'siqlar

Emotsional holat: Odamlar o'z hissiyotlariga ta'sirlangan holda muloqot qilganda, ular gaplarni noto'g'ri talqin qilishlari yoki noxush his-tuyg'ularni izhor qilishlari mumkin. Bu, ayniqsa, qahrlanish yoki xavotirlik holatlarida yuzaga keladi.²(17-18)

Qarshi fikrlar: Muloqot ishtirokchilari o'rtasida qarama-qarshi fikrlar yoki emotsional to'siqlar mavjud bo'lsa, bu tushunmovchiliklarni kuchaytirishi mumkin.

4. Noto'g'ri intonatsiya va tana tili

Intonatsiyaning ahamiyati: Gapning ma'nosi nafaqat so'zlar, balki qanday aytilganiga ham bog'liq. Masalan, salbiy yoki ijobiy intonatsiya ham, so'zlarning mazmunini o'zgartirishi mumkin.

Tana tili va mimika: Muloqotda tana tili va yuz ifodasi ham muhim rol o'ynaydi. Ba'zan odamlar tana tili yoki yuz ifodasi orqali noto'g'ri his-tuyg'ularni yetkazishi mumkin.

5. Aloqa kanallari

Yuzma-yuz va onlayn muloqot farqlari: Yuzma-yuz muloqotda so'zlashuvdan tashqari, tana tili, yuz ifodalari, ovoz tonalligi ham muhim ahamiyatga ega. Onlayn yoki yozma muloqotda esa bu elementlar yo'q, va faqat so'zlar orqali tushuncha olish kerak. Bu holat ko'plab tushunmovchiliklarga olib kelishi mumkin.

6. Noaniqlikni hal qilish yo'llari

Savol berish va aniqlik kiritish: Tushunmovchilikka duch kelganda, savol berish va izoh so'rash juda muhimdir. Bu muloqotda noaniqliklarni aniqlashtirishga yordam beradi.

Ochiq va to'g'ri muloqot: Noaniqliklarni bartaraf etish uchun, aniq, aniq va to'g'ri so'zlashuv muhimdir. Odamlar o'rtasida ochiq va rostgo'y muloqot bo'lishi kerak.

Empatiya va tinglash: Qarshi tomonning fikrini yaxshilab tinglash va tushunishga harakat qilish, tushunmovchiliklarni bartaraf etishda muhim rol o'ynaydi.³(21-23)

Muloqotda yuzaga keladigan noaniqliklar va tushunmovchiliklar samarasiz va noxush vaziyatlarni keltirib chiqarishi mumkin, ammo ularni bartaraf etish mumkin.

Buning uchun samarali tinglash, ochiq fikr bildirishi, to'g'ri so'zlarni tanlash va emotsional holatni boshqarish kabi usullarni qo'llash lozim. Muloqotning har tomonlama muvaffaqiyatli bo'lishi uchun, o'zaro anglash va tushunishni rag'batlantirish kerak. Muloqotda noaniqliklar va tushunmovchiliklarni bartaraf etish uchun bir necha asosiy usullar mavjud, aniq va to'g'ri so'zlashuvni amalga oshirish juda muhimdir. So'zlarni ehtiyotkorlik bilan tanlash, murakkab yoki noaniq iboralardan qochish tushunmovchiliklarni oldini oladi. Shuningdek, faol tinglash ham zarur, bu boshqa tomonning gaplarini to'g'ri tushunishga yordam beradi. Agar biror narsa noaniq bo'lsa, savollar berish va izohlar so'rash orqali tushunmovchilikni bartaraf etish mumkin. Ochiq va konstruktiv fikr almashish ham muhim ahamiyatga ega. Fikrlarni to'g'ri va ijobiy tarzda bildirish, qarama-qarshilikni samarali hal qilishga yordam beradi. Madaniyatlararo tushunmovchiliklardan saqlanish uchun, turli madaniyatlarni tushunishga intilish kerak. Bundan tashqari, tana tili va intonatsiyaning roli ham katta, to'g'ri ishlatilgan tana tili va ovoz intonatsiyasi muloqotni yanada aniqroq qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. **Abduqodirov Muhammadjon**- *"Shaxslararo muloqot"* (120)
2. **Xudoyberganova Gulsara** - *"Psixologik muloqot va uning samarali usullari"*(70)
3. **Jabborov Shuxrat**-*"Muloqot va hissiy intellekt"*(55)